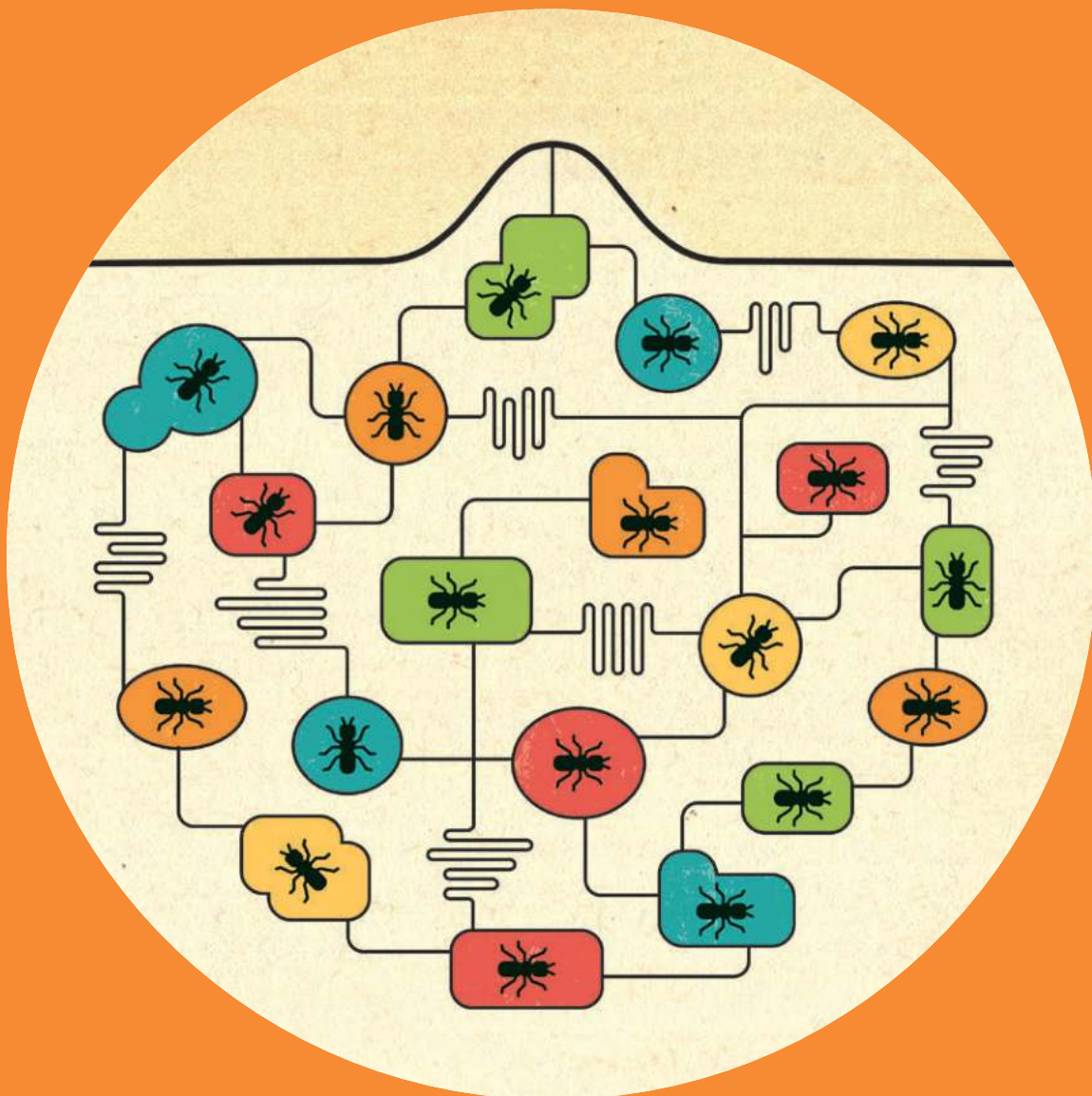
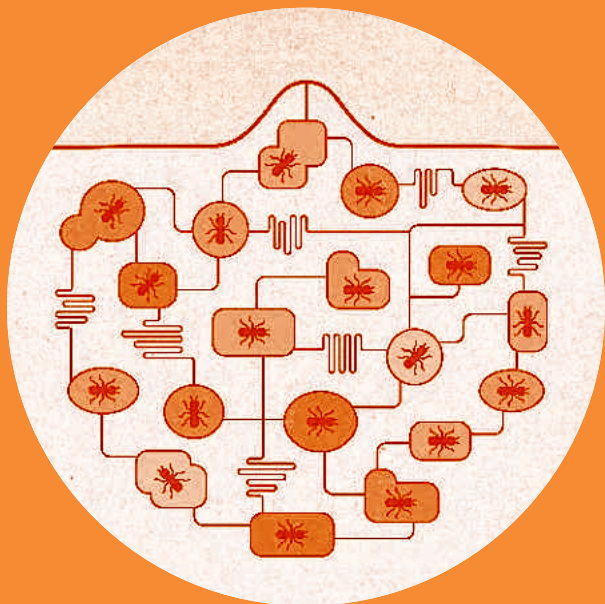

Les cooperatives

Les persones al centre de l'activitat

●●● elFormiguercoop

Autoria: Barabara Educació SCCL

Edició i maquetació: Barabara Educació SCCL

Fotografies pàgina 16: Escola Guinardó SCCL

Correcció ortogràfica: Albert Nolla

Edició: Barcelona, 2018

Activitat 1

Reconeixes alguna d'aquestes imatges?

➔ Observa les imatges següents i intenta **reconèixer les empreses** que representen:

En coneixes cap?

Saps a què es dediquen?

En tens cap a prop?

Has utilitzat, consumit o comprat en cap?

Saps què tenen en comú?

Abacus

Consum

La Fageda

Biciclot

Artijoc

Coopmercat

L'Olivera

Som Energia

Gimnàs Sant Pau

Totes les imatges són de cooperatives de Catalunya.

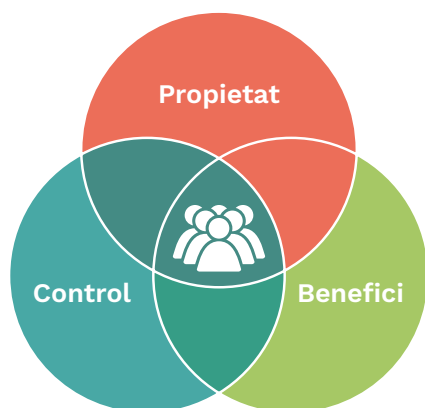

Saps què és una cooperativa?

Una cooperativa és una **associació autònoma de persones** que s'han agrupat voluntàriament per satisfer les necessitats i les aspiracions econòmiques, socials i culturals comunes, mitjançant una **empresa de propietat conjunta** i de **gestió democràtica**.

Les cooperatives són empreses propietat de totes les persones membres que en són sòcies. Aquestes empreses posen les persones, no pas el capital, al centre de l'activitat i, com qualsevol altra empresa, es poden definir a partir de tres interessos bàsics: **la propietat, el control i el benefici**. Tanmateix, només en el cas de les cooperatives, aquests tres interessos estan generats i governats directament per totes les persones associades.

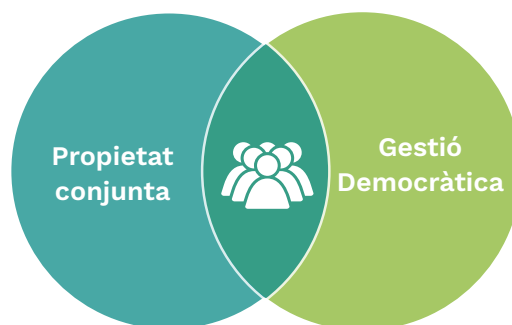
Posem les persones al centre de la nostra activitat, i no el capital!

Una cooperativa és una empresa de propietat conjunta i de gestió democràtica.

Propietat conjunta vol dir que les cooperatives són empreses en què la propietat recau en totes les persones membres, és a dir, els socis i les sòcies.

Gestió democràtica significa que les decisions i el control de l'empresa són de tots els socis i sòcies que en formen part. Les decisions es prenen democràticament per assemblea.

Hi ha cooperatives en tots els sectors:

- l'alimentació
- l'agricultura
- l'educació i l'ensenyament
- l'arquitectura
- l'enginyeria
- la producció
- la restauració, etc.

A tot el món hi ha més de mil milions de membres de cooperatives.

En conjunt, les cooperatives donen feina a més de 100 milions de persones, un 20% més que les empreses multinacionals.

Activitat 2

Vet aquí una vegada...

➔ Llegeix aquestes **dues històries**.

Bonmenjar SCCL

En Juan, l'Ester i en Marçal feia deu anys que treballaven per a una empresa promotora d'esports d'hivern. L'empresa va fer fallida i el propietari la volia tancar. Ells tres van pensar a comprar l'empresa al propietari i convertir-la en una cooperativa que oferís altres serveis, com el de fer senderisme amb rutes gastronòmiques pel Pirineu.

Van organitzar una reunió conjunta amb les altres quatre persones treballadores, que es dedicaven a la neteja i al manteniment, i a més vivien a la zona. Van decidir constituir-se com a cooperativa que es dediqués al consum de proximitat i, alhora, a la defensa del medi ambient. Com a cooperativistes havien de posar un capital inicial, una quantitat de diners igual i decidida conjuntament per iniciar la cooperativa. També havien de posar-se d'acord amb els estatuts i el reglament de funcionament de la cooperativa. Tot havien de decidir-ho en assemblea, fins i tot el sou que haurien de tenir. Tot això haurien d'acordar-ho entre totes

les persones membres, en condicions d'igualtat, és a dir, una persona = un vot.

Els agradaria que les persones amb qui anirien treballant per establir les rutes gastronòmiques volguessin fer-se sòcies de la cooperativa; així podrien contribuir a revitalitzar una zona del Pirineu, tant pel que fa a la generació de feina com a la preservació del medi ambient.

Un deure de les cooperatives és destinar una part dels seus excedents a la formació de les persones membres, per tal d'assegurar que totes entenen bé la complexitat i la riquesa de les cooperatives i tenen les habilitats necessàries per dur a terme les seves responsabilitats amb eficàcia. També com a cooperatives haurien de mostrar interès per la comunitat: les cooperatives treballen per aconseguir el desenvolupament sostenible de les seves comunitats en els àmbits econòmic, social, cultural i ecològic, mitjançant polítiques aprovades per les persones sòcies.

Cal Fuster SL

La Maria i la Mercè Fuster són dues germanes que van decidir reprendre el negoci dels pares un cop aquests es van jubilar. Tenien un supermercat força gran on treballaven deu persones, entre dependents/es, repartidors/es i administració. Si no el tornaven a obrir, tothom es quedaria sense feina. La Maria i la Mercè van decidir reorientar el supermercat cap a productes ecològics i de proximitat.

Van veure que haurien d'invertir diners per modernitzar el local i que no els calia tant personal, que amb quatre persones i elles dues n'hi havia prou. Com que apreciaven el personal, van intentar buscar les millors condicions per fer els acomiadaments.

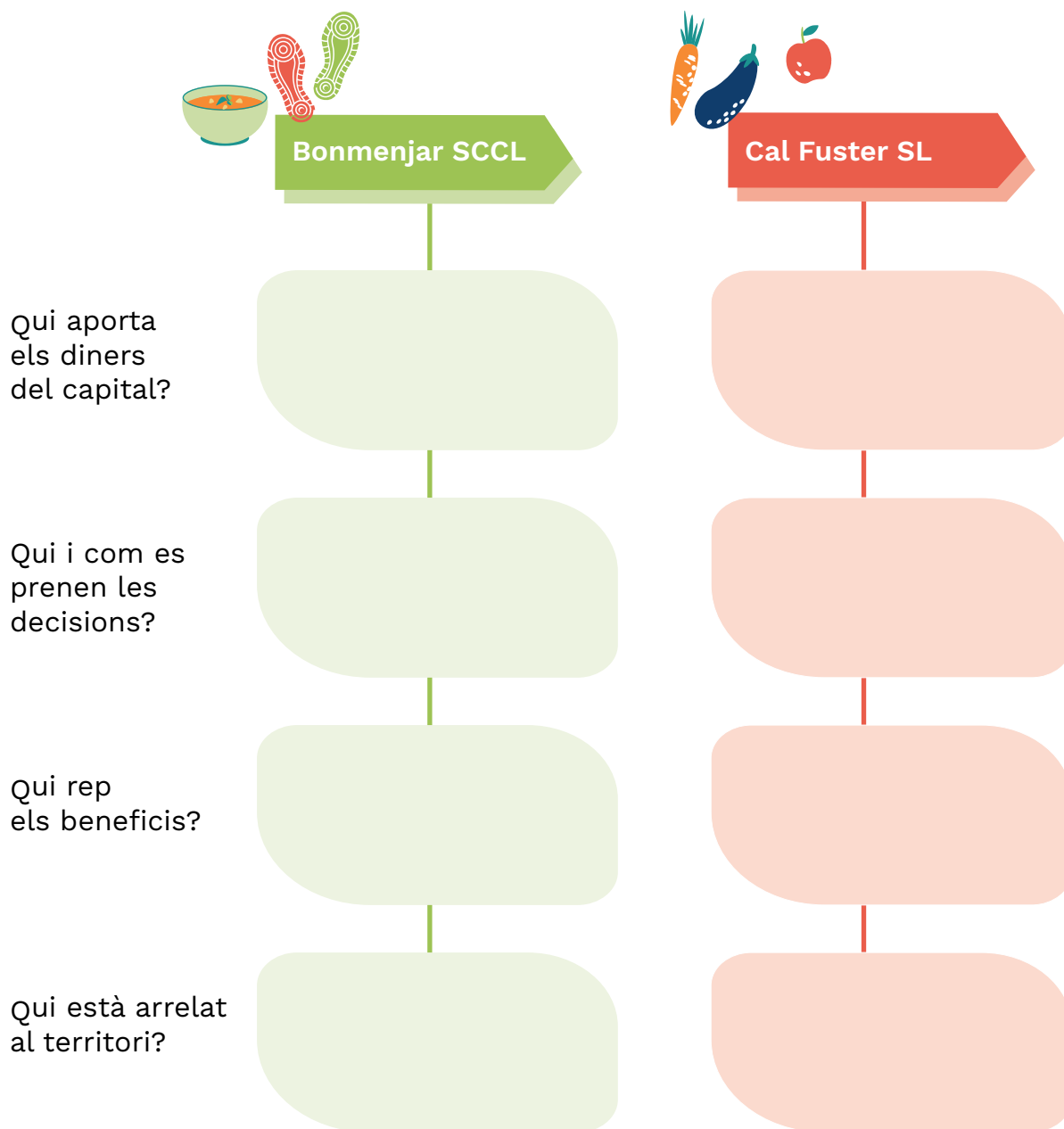
El personal administratiu no els calia, perquè elles mateixes ja assumien la feina com a directora i gerent. Volien mantenir les dues dependents més joves, però la resta del personal era millor acomiadar-lo. De fet, aviat es jubiliarien. Van marxar amb molt bona indem-

nització. Ara buscarien dues persones que cobrissin la tasca de repartidors, però a mitja jornada: una de matí i l'altra de tarda. Segons el pla de negoci, calia rebaixar la massa salarial si volien tenir beneficis el primer any.

Al cap d'un any, el supermercat ha donat beneficis i aquests diners han servit per ampliar una part del supermercat i comprar un camió per al repartiment. El personal ha reclamat un augment de sou, però elles han decidit que de moment no és possible. El que sí que han ofert és la possibilitat de fer uns cursets sobre ecologia i consum responsable. Volen ser un supermercat coherent amb els principis del comerç just i del consum responsable i de proximitat.

➔ Quines són **les semblances i les diferències** que hi ha entre aquests dos models empresarials?

➔ Heu trobat cap altra **diferència o semblança** que vulgueu destacar?

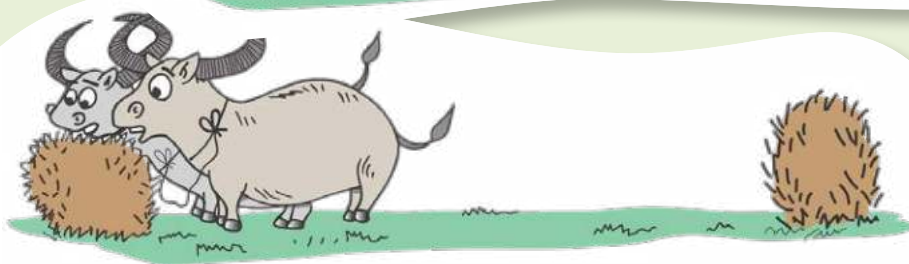
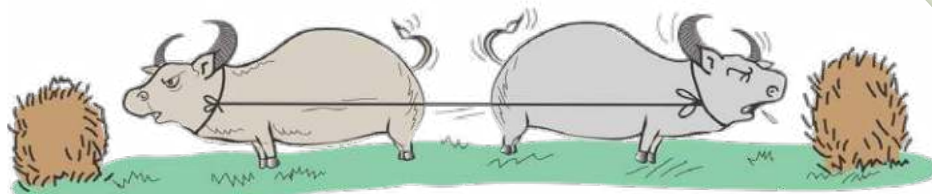
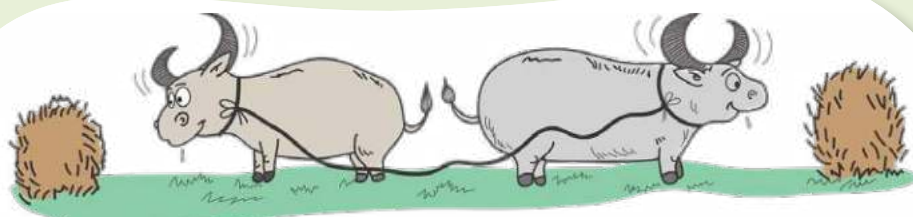
Contribuïm equitativament al capital!

En les cooperatives, els socis i sòcies contribuïm equitativament al capital. Part d'aquest capital és propietat de la cooperativa. Els excedents es destinen a fer créixer l'empresa, entre els socis i sòcies, i en l'entorn.

Activitat 3

Els dos bous

➔ Observa aquesta imatge i reflexiona sobre el **que et suggereix**.

Activitat 4

El funcionament d'una cooperativa

Una de les principals diferències entre les cooperatives i altres empreses convencionals és la manera de funcionar i d'organitzar-se.

Per aconseguir-ho, les cooperatives s'organitzen d'una determinada manera. Sabries endevinar quins són els elements bàsics que regeixen el funcionament d'una cooperativa?

Intenta resoldre aquestes paraules encreuades responent cadascuna de les preguntes i trobaràs els diferents elements bàsics que regeixen el funcionament d'una cooperativa.

➔ Resol els **mots encreuats**:

Vertical:

- 1 Són aquells que regeixen el funcionament de la cooperativa. Són com una mena de constitució que, consensuada per totes les persones sòcies, regularà la vida de la cooperativa.
- 2 Són les eines bàsiques de govern de les cooperatives, conformatats per l'assemblea general de sòcies i socis i el consell rector.
- 3 És la suma de les aportacions econòmiques obligatòries i voluntàries de totes les persones sòcies de la cooperativa.

Horitzontal:

- 1 És l'òrgan de representació i de govern de la cooperativa, que gestiona l'empresa i exerceix el control permanent i directe de la direcció o gerència. Estableix les directrius generals d'actuació, d'acord amb la política fixada per l'assemblea general.
- 2 És el màxim òrgan d'expressió de la voluntat social. Els seus acords són obligatoris. Està formada per totes les persones sòcies: 1 persona sòcia = 1 vot.

Les cooperatives
promouen la participació
i la gestió democràtica.

Activitat 5

Els Principis cooperatius

Totes les empreses cooperatives del món comparteixen els mateixos principis i valors.

Els principis i valors cooperatius van ser ideats pels pioners de Rochdale i revisats el 1995 per l'Aliança Cooperativa Internacional.

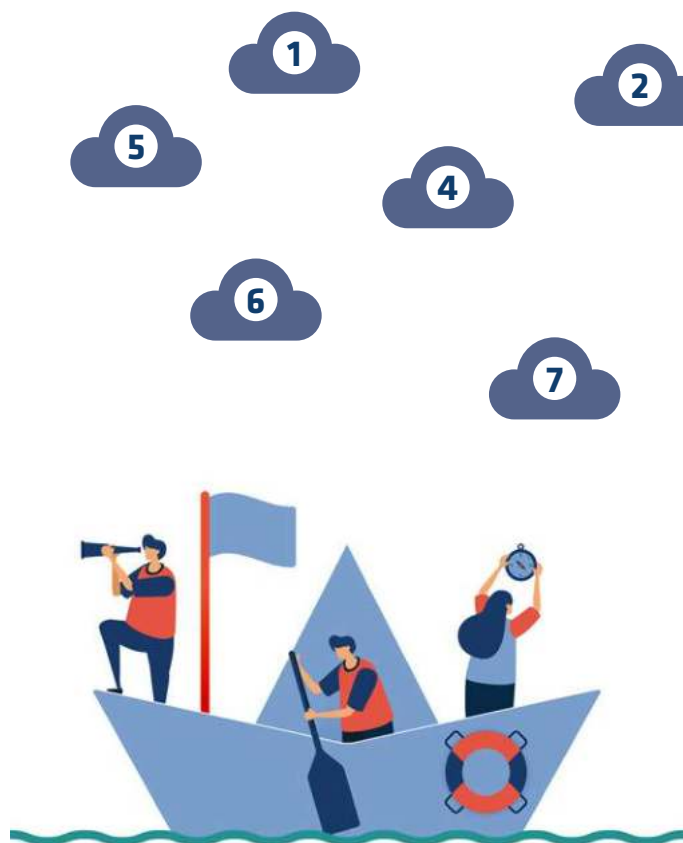
Mireu el vídeo **empreses cooperatives amb valors** que us els explica!

<https://tuit.cat/wpSG4>

➔ Després de veure el vídeo, relacioneu cada definició amb el **principi cooperatiu** corresponent.

Les cooperatives poden assolir el seu màxim potencial mitjançant la col·laboració pràctica de les unes amb les altres, tant en l'àmbit local com en l'àmbit internacional.

- ☐ Educació, formació i informació
- ☐ Cooperació entre cooperatives
- ☐ Adhesió voluntària i oberta
- ☐ Participació econòmica
- ☐ Interès per la comunitat
- ☐ Autonomia i independència
- ☐ Gestió democràtica

Són organitzacions voluntàries, obertes a totes les persones, sense discriminació de cap tipus.

- ☐ Educació, formació i informació
- ☐ Cooperació entre cooperatives
- ☐ Adhesió voluntària i oberta
- ☐ Participació econòmica
- ☐ Interès per la comunitat
- ☐ Autonomia i independència
- ☐ Gestió democràtica

Les cooperatives faciliten la formació per tal que tothom pugui contribuir de manera eficaç al desenvolupament de la seva cooperativa.

- ☐ Educació, formació i informació
- ☐ Cooperació entre cooperatives
- ☐ Adhesió voluntària i oberta
- ☐ Participació econòmica
- ☐ Interès per la comunitat
- ☐ Autonomia i independència
- ☐ Gestió democràtica

Les cooperatives són organitzacions d'autoajuda, autònomes i gestionades pels seus socis i sòcies. Si estableixen acords amb altres organitzacions, governs inclosos, ho fan en termes que permetin mantenir-ne el control democràtic.

- ☐ Educació, formació i informació
- ☐ Cooperació entre cooperatives
- ☐ Adhesió voluntària i oberta
- ☐ Participació econòmica
- ☐ Interès per la comunitat
- ☐ Autonomia i independència
- ☐ Gestió democràtica

Les decisions que pren la cooperativa han de ser responsables amb l'entorn en què està situada i promoure la participació en el desenvolupament de la comunitat.

- ☐ Educació, formació i informació
- ☐ Cooperació entre cooperatives
- ☐ Adhesió voluntària i oberta
- ☐ Participació econòmica
- ☐ Interès per la comunitat
- ☐ Autonomia i independència
- ☐ Gestió democràtica

Són organitzacions gestionades democràticament per les persones sòcies que participen activament en la definició de polítiques i la presa de decisions.

- ☐ Educació, formació i informació
- ☐ Cooperació entre cooperatives
- ☐ Adhesió voluntària i oberta
- ☐ Participació econòmica
- ☐ Interès per la comunitat
- ☐ Autonomia i independència
- ☐ Gestió democràtica

Les persones sòcies contribueixen equitativament al capital de les cooperatives i el gestionen democràticament. Part d'aquest capital és propietat de la cooperativa.

- ☐ Educació, formació i informació
- ☐ Cooperació entre cooperatives
- ☐ Adhesió voluntària i oberta
- ☐ Participació econòmica
- ☐ Interès per la comunitat
- ☐ Autonomia i independència
- ☐ Gestió democràtica

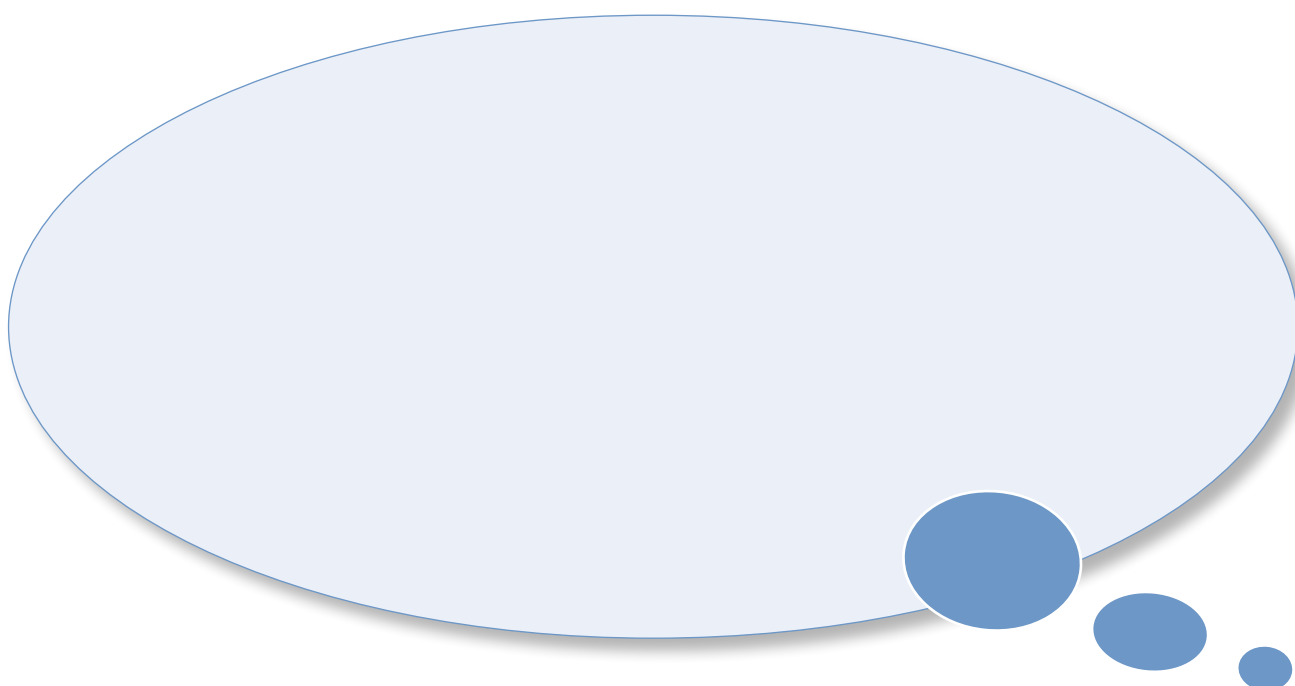
Activitat 6

Els valors cooperatius

A part dels principis que acabeu de veure, les cooperatives tenen uns valors comuns:

➔ **Triu-ne un**, penseu què significa i **imagineu alguna situació** en la qual podríeu actuar d'aquesta manera.

Activitat 7

El baròmetre cooperatiu

- ➔ **Moguem-nos una mica!** Busqueu un espai ampli o prepareu la classe per poder moure'ns i posem en marxa el baròmetre cooperatiu.

Punt
de partida
(opinió neutral)

Les cooperatives són empreses de l'economia social que vetllen pel medi ambient i la sostenibilitat.

Tipus de cooperatives

Hi ha diferents tipus de cooperatives. En termes generals, es presenten tres formes d'agrupació de persones per crear una cooperativa:

Treball

Collectiu de **persones que són treballadores i que tenen el control i la propietat de l'empresa**, la qual pot desenvolupar qualsevol activitat econòmica.

En aquest cas, parlem de **cooperatives de treball**.

Consum

Collectiu de **persones que s'agrupen per satisfer unes necessitats de serveis, béns o productes**. Els socis i sòcies en són la clientela.

Segons els productes o els serveis, parlem de **cooperatives sanitàries, cooperatives d'habitatge, cooperatives d'assegurances, cooperatives de crèdit, cooperatives d'ensenyament o cooperatives de consum en general**.

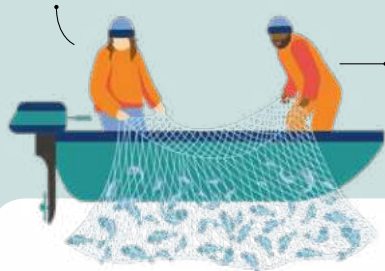

Producció

Collectiu de **persones empresàries, productores, titulars d'explotacions, professionals per compte propi que intercooperen i s'agrupen per processar o comercialitzar els seus productes o, també, per adquirir béns o serveis**.

Segons el tipus de persones físiques que agrupen, parlem de **cooperatives agràries, cooperatives de serveis i cooperatives de segon grau**.

cooperativa 1

cooperativa 2

objectiu comú

Intercooperar vol dir treballar conjuntament amb altres cooperatives per aconseguir un objectiu comú enlloc de competir, cooperar per arribar més lluny.

Com a exemples d'intercooperació: un grup de cooperatives s'ajunta per fer compres a empreses proveïdores de manera conjunta i així obtenir millors preus; dues cooperatives intercooperen per desenvolupar un projecte ajudant-se mútuament, allà on una cooperativa no arriba, arriba l'altra, etc.

Per conèixer més a fons les cooperatives, descobrim-ne algunes!

- ➔ Feu equips de treball i **investigueu, com a mínim, una de les cooperatives** següents. A la seva pàgina web i a internet en trobareu informació.

Biciclot és una cooperativa de treball que promou la bicicleta

<https://biciclot.coop>

Celobert és una cooperativa de treball d'arquitectura i urbanisme

<https://celobert.coop>

Som Energia és una cooperativa de consum d'energia verda

<https://somenergia.coop>

L'Olivera és una cooperativa d'integració social que elabora vins i olis

<http://olivera.org>

Teb és un grup cooperatiu que treballa per aconseguir una vida inclusiva

<https://teb.org>

Plana de Vic és una cooperativa agrària

<https://planadevic.cat>

La Selva és una cooperativa de serveis audiovisuals

<https://www.laselva.coop>

Coop57 és una cooperativa de serveis financers ètics i solidaris

<https://coop57.coop>

L'Escola Guinardó és una escola de Barcelona i és una cooperativa de mestres

<https://escolaguinardo.org>

- ➔ Després d'investigar les diferents empreses, per grups, **responen les preguntes** següents:

- A què es dedica la cooperativa que heu investigat?
- Quins principis i valors del cooperativisme destaquen?
- Quin aspecte us ha cridat més l'atenció?

Activitat 9

La nostra cooperativa

Fotografies:
Escola Guinardó SCCL

Teniu ganes de posar en pràctica tot el que heu après?

➔ Us proposem **crear una cooperativa** d'alumnes en la qual, de manera democràtica, decidiu quin és el vostre objecte de negoci, com us organitzareu, quin nom li posareu, etc.

Posem, doncs, fil a l'agulla.

Per a fer-ho, seguiu el següents passos:

Passos per a crear una cooperativa

1

Definició

Definiu la cooperativa a partir de diferents propostes que tingueu. Decidiu a què es dedicarà la vostra cooperativa i com es dirà!

2

Constitució

Heu de celebrar l'assemblea constituent, en què haureu d'escollir els càrrecs del consell rector, l'activitat de la cooperativa i quina serà l'aportació de capital inicial.

3

Estatuts

Elaboreu els estatuts que regiran el funcionament de la cooperativa. Un cop elaborats, els haureu d'aprovar en assemblea.

4

Planificació

Quina activitat econòmica dureu a terme? Penseu quina activitat podeu fer i planifiqueu-la: quan, on, amb quins recursos, etc.

5

Pla d'empresa

Elaboreu el pla de negoci de la vostra empresa. És viable el que voleu fer? Teniu prou diners? A qui oferireu els vostres productes o serveis?

6

Pla de comunicació

Haureu de pensar com difondreu el que feu! Creareu una web? Fareu cartells? Teniu logotip?

7

Activitat

Ara sí que tocarà fer les activitats proposades! Molta sort i que aconsegiu moltes vendes!

8

Avaluació

Un cop feta l'activitat, toca valorar com ha anat. Ha funcionat? Per què? Podríeu millorar? Heu aconseguit el que us proposàveu? Us ho heu passat bé?

A Catalunya hi ha més de 100
cooperatives d'alumnes.
Si les voleu conèixer, demanar informació
o que us ajudin en alguns dels passos,
podeu consultar la web:
<https://escolescooperatives.cat/cooperatives-alumnes/>

●●● **elFormiguer**coop

●●● elFormiguercoop

Les cooperatives

Les persones al centre de l'activitat

El Formiguer 1 s'endinsa en el món del cooperativisme. Aprendre què és una cooperativa, quins són els seus principis i valors, analitzarem casos, reflexionarem sobre cooperar i competir i, finalment, muntarem la nostra pròpia cooperativa d'alumnes!

